

Planbureau voor de Leefomgeving

WIJZIGINGSNOTITIE SCE 2026

Sander Lensink (editor)

7 maart 2025

PBL

Colofon

Wijzigingsnotitie SCE 2026

© PBL Planbureau voor de Leefomgeving
Den Haag, 2025
PBL-publicatienummer: 5694

Contact

sde@pbl.nl

Auteurs

Sander Lensink, Chris Henriquez (PBL), Adriaan van der Welle, Luuk Beurskens (TNO)
De auteurs danken Bart in 't Groen, Daan van der Woude en Menno Kloosterman (DNV).

Redactie figuren

Beeldredactie PBL

Eindredactie en productie

Uitgeverij PBL

Toegankelijkheid

Het PBL hecht veel waarde aan de toegankelijkheid van zijn producten. Mocht u problemen ervaren bij het lezen ervan, dan kunt u contact opnemen via info@pbl.nl. Vermeld daarbij s.v.p. de naam van de publicatie en het probleem waar u tegenaan loopt.

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Lensink, S. (2025), Wijzigingsnotitie SCE 2026, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is het nationale instituut voor strategische beleidsanalyses op het gebied van milieu, natuur en ruimte. Het PBL draagt bij aan de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke afweging door het verrichten van verkenningen, analyses en evaluaties waarbij een integrale benadering vooropstaat. Het PBL is vóór alles beleidsgericht. Het verricht zijn onderzoek gevraagd en ongevraagd, onafhankelijk en wetenschappelijk gefundeerd.

1 Inhoud

2	Samenvatting	4
3	1 Inleiding en methodologie	5
4	1.1 Inleiding	5
5	1.2 Uitgangspunten SCE 2026	6
6	2 Verwachte wijzigingen per thema	10
7	2.1 Algemeen	10
8	2.1.1 Technologie-overstijgende zaken	10
9	2.1.2 Financiering	10
10	2.2 Zonne-energie	10
11	2.3 Windenergie	10
12	2.4 Energie uit water	11
13	2.5 Marktvraag	11
14	3 Lijst van afkortingen	13
15	4 Literatuurlijst	13
16		
17		

Samenvatting

19 Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) heeft aan het Planbureau voor de Leefomgeving
20 (PBL) advies gevraagd over de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) 2026. Dit
21 rapport is een eerste aanzet om tot dit advies te komen. Voordat wij het advies opstellen, wensen
22 we namelijk met brancheorganisaties en coöperaties in gesprek te gaan over hun ervaringen en vi-
23 sies met de SCE tot nu toe en hun verwachtingen met betrekking tot de ontwikkelingen in de nabij
24 toekomst. Daartoe vragen we alle belanghebbenden om te reageren op het eerder verschenen ad-
25 vies met betrekking tot de SCE 2025. Deze notitie is een extra gespreksdocument waarin we de ad-
26 viesvraag en uitgangspunten van het ministerie van KGG voor de SCE 2026 vermelden, met daarbij
27 onze specifieke vragen.

28

29 We nodigen de lezer van dit document uit om schriftelijk te reageren op deze wijzigingsnotitie en
30 op het eerder verschenen advies voor de SCE 2025. Reacties kunnen tot uiterlijk 11 april 2025 ge-
31 sturd worden aan sde@pbl.nl, ter attentie van mw. A. Mahabir.

32

1 Inleiding en methodologie

33

1.1 Inleiding

34

Adviesvraag

35

36

37

38

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) verzocht advies uit te brengen over de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) 2026. De SCE vergoedt de onrendabele top van coöperatieve projecten die leiden tot vermindering van broeikasgassen zoals CO₂ via de productie van hernieuwbare elektriciteit.

39

Rol van het PBL

40

41

42

43

44

45

46

47

48

Het PBL vervult een rol in de communicatie tussen potentiële subsidieontvangers en het ministerie van KGG als subsidieverstrekker. De subsidieontvangers hebben typisch goed en actueel inzicht in de financiën van komende projecten, maar hebben tegelijk ook een belang in de hoogte van de subsidie. Het ministerie van KGG zal in de subsidieregeling de hoogte van en bepalingen aan de subsidie vast moeten stellen en wenst daar eerst advies over te ontvangen. Dit rapport is geschreven om een gespreksbasis te bieden, opdat belanghebbenden hun kennis, inzicht en wensen op gestructureerde wijze met het PBL kunnen delen. Daarmee is dit rapport een eerste aanzet om te komen tot het antwoord op de adviesvraag.

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

Het ministerie van KGG heeft geen aanwijzingen gegeven aan het PBL. Het PBL heeft de werkzaamheden uitgevoerd op basis van een adviesvraag en uitgangspunten. De uitgangspunten staan integraal en volledig in dit rapport in paragraaf 1.2 vermeld. De uitgangspunten bevatten veelal aspecten die als beleidsmatige keuzes getypeerd kunnen worden. Het PBL ziet deze uitgangspunten als nuttige inkadering om betekenisvol subsidieadvies te kunnen geven. Binnen de kaders van dit SCE-adviesproject formuleert het PBL echter geen inhoudelijk standpunt over de uitgangspunten. De adviesvraag en de daarbij door het ministerie van KGG geformuleerde uitgangspunten vormen het raamwerk waarbinnen dit advies is geformuleerd. Het PBL heeft en houdt de ruimte om in ander verband dan dit adviesproject onafhankelijk, gevraagd of ongevraagd, te adviseren over de SCE in brede zin.

59

Leeswijzer

60

61

62

63

64

De kern van deze wijzigingsnotitie SCE 2026 is te vinden in het hoofdstuk over wijzigingen en de uitvraag per thema: financiering, zonne-energie (fotovoltaïsche zonnepanelen ofwel zon-pv), wind-energie en waterkracht. De randvoorwaarden daarbij zijn te vinden in de paragraaf met uitgangspunten. We gaan ervan uit dat de lezer bekend is met de SCE-regeling. Meer informatie over de SCE-regeling zelf is te vinden op de [website van RVO.nl](https://www.rvo.nl).

65 1.2 Uitgangspunten SCE 2026

66 De uitgangspunten van het ministerie van KGG voor SCE 2026 zijn hieronder weergegeven.

67 **Algemeen**

- 68 • In lijn met de SDE++-systematiek wordt een advies gevraagd voor de basisbedragen, de correc-
69 tiebedragen en de basisenergieprijzen voor de SCE-regeling:
- 70 • Het PBL wordt gevraagd basisbedragen te berekenen voor:
  - 71 o Zon-pv aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (15 kWp - 100 kWp).
  - 72 o Zon-pv aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (15 kWp - 499 kWp).
  - 73 o Zon-pv gebouwgebonden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (500 kWp – 6
74 MWp).
  - 75 o Zon-pv grondgebonden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (500 kWp – 6
76 MWp).
  - 77 o Zon-pv drijvend op water aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (500 kWp – 6
78 MWp).
  - 79 o Kleinschalige windenergie-installaties aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (15 kW
80 - 100 kW).
  - 81 o Kleinschalige windenergie-installaties aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (15
82 kW - 1 MW).
  - 83 o Windenergie-installaties aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (>1 MW – 6 MW)
  - 84 o Waterkracht (15 kW - 150 kW).
- 85 • KGG staat open voor suggesties van het PBL om af te wijken van bovenstaande grenzen in op-
86 gesteld vermogen.
- 87 • De basisbedragen worden uitgedrukt in euro/kWh.
- 88 • In de SCE wordt het maximaal te subsidiëren basisbedrag afgetopt op 0,15 euro/kWh.
- 89 • Een referentieproject is een energiecoöperatie (geen VvE) die volledig bestaat uit burgers (1
90 deelnemer per 5 kW(p) voor zon-pv en voor windenergie en 1 deelnemer per 1 kW voor water-
91 kracht) die zelf het benodigde financieel vermogen inleggen.
- 92 • De realisatietermijn is:
  - 93 o 2 jaar voor zon-pv tot 0,5 MW.
  - 94 o 3 jaar voor zon-pv gebouwgebonden vanaf 0,5 MW.
  - 95 o 4 jaar voor zon-pv op veld of drijvend op water vanaf 0,5 MW.
  - 96 o 3 jaar voor wind tot en met 1 MW.
  - 97 o 4 jaar voor wind groter dan 1 MW.
  - 98 o 3 jaar voor waterkracht.
- 99 • Onder het basisbedrag van de geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie wordt ver-
100 staan, de gemiddelde som van investerings- en exploitatiekosten die kunnen worden toegere-
101 kend aan de geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie, plus een redelijke winstmarge,
102 gedeeld door de te verwachten geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie.
- 103 • Specifieke kosten voor SCE-projecten die meegenomen worden:
  - 104 o Afsluitprovisies en voorbereidingskosten (bijvoorbeeld haalbaarheidsstudies of vergunnin-
105 gen).
  - 106 o Recht van opstal (administratieve kosten én dakhuur).
  - 107 o Administratiekosten gedurende de looptijd van het project.
  - 108 o Graag overleg over andere aspecten die nu of bij de consultatie worden geïdentificeerd.
- 109 • De subsidieperiode is 15 jaar.

- 110 • Binnen een categorie moet het merendeel van de projecten gerealiseerd kunnen worden met
111 het berekende basisbedrag.
- 112 • Een categorie wordt dusdanig vormgegeven en doorgerekend dat meerdere technologieaanbie-
113 ders hiervoor in aanmerking kunnen komen.
- 114 • De basisbedragen worden berekend met inachtneming van de op 1 januari 2025 bekende wet-
115 en regelgeving die op 1 juli 2025 van kracht zal worden. Indien bekende beleidsvoornemens van
116 de overheid naar verwachting een grote impact hebben op de basisbedragen, zal nader overleg
117 met KGG plaatsvinden.
- 118 • Er wordt uitgegaan van generiek in Nederland geldende regels.
- 119 • Bij het bepalen van de kostenparameters wordt rekening gehouden met de uiterste termijn voor
120 het in gebruik nemen van de installatie:
  - 121 o twee jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie (tot 0,5 MW).
  - 122 o drie jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie op dak (vanaf
123 0,5 MW).
  - 124 o vier jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie op veld en drij-
125 vend op water (vanaf 0,5 MW).
  - 126 o drie jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit waterkracht.
  - 127 o drie jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit windenergie (tot en met 1 MW).
  - 128 o vier jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit windenergie (groter dan 1 MW).

129 **Financiële uitgangspunten**

- 130 • Er wordt van projectmatige financiering uitgegaan.
- 131 • De voordelen van groenfinanciering worden verrekend als deze generiek van toepassing zijn op
132 een categorie.
- 133 • Er wordt rekening gehouden met bijzondere kenmerken en diversiteit van SCE-projecten bij het
134 bepalen van de financiële parameters.
- 135 • Het PBL wordt gevraagd overwegingen te geven bij bovenstaande aannames.
- 136 • Er wordt geen rekening houden met effecten van bevoorschotting of banking.
- 137 • Er wordt rekening gehouden met de restwaarde van een installatie na afloop van de subsidiepe-
138 riode.
- 139 • Het correctiebedrag is de som van de EPEX day ahead-prijs voor Nederland vermenigvuldigd
140 met de profiel- en onbalanskostenfactor (verschillend voor windenergie op land en zon-pv) en
141 de waarde van Garanties van Oorsprong (GvO's). Voor installaties op een kleinverbruikersaan-
142 sluiting – en installaties met een SCE-beschikking uit 2023 of eerder – wordt het correctiebedrag
143 gehanteerd inclusief negatieve-prijsuurblokken. Voor installaties op een grootverbruikersaan-
144 sluiting wordt het correctiebedrag gehanteerd exclusief negatieve-prijsuurblokken. Hierbij
145 wordt dezelfde tijdsbasis gehanteerd als de SDE++ 2025.
- 146 • Voor installaties op een kleinverbruikersaansluiting wordt uitgegaan van 100 procent netleve-
147 ring.
- 148 • Correcties op de marktprijs in verband met onbalans- en profielkosten worden in de basisener-
149 gieprijs opgenomen.
- 150 • De basisprijspremie is een vergoeding voor het risico dat de prijs onder de basisenergieprijs
151 zakt.
- 152 • Deze basisprijspremie wordt bepaald op basis van een risicopremie afhankelijk van de prijsvola-
153 tiliteit en langetermijnprojectie van de relevante marktindex.
- 154

155 **Zonne-energie**

- 156 • De berekening van het basisbedrag van zon-pv wordt gebaseerd op een productie-installatie
157 voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonlicht uitsluitend door middel van foto-
158 voltaïsche zonnepanelen (zon-pv).
- 159 • De referentie-installatie maakt gebruik van de goedkoopste en kwalitatief toereikende pv-pa-
160 nelen die op de wereldmarkt verkrijgbaar zijn. Verwachte kostendaling wordt meegenomen, ge-
161 baseerd op een combinatie van historische informatie en marktprojecties.
- 162 • Eventuele kosten voor gebouwintegratie bij zon-pv worden niet in de kosteninschatting meege-
163 nomen.
- 164 • Een apart correctiebedrag wordt gehanteerd voor netlevering en niet-netlevering bij zon-pv-
165 installaties die aangesloten zijn op een grootverbruikersaansluiting.
- 166 • Voor zon-pv-systemen op grootverbruikersaansluiting worden de basisbedragen bepaald voor
167 een 50% van het vermogen van de zonnepanelen met als doel dat deze systemen beter aanslui-
168 ten op de van toepassing zijnde netcapaciteit.
- 169 • KGG vraagt het PBL te onderzoeken of er in de SCE, evenals in de SDE++, behoefte is aan een
170 categorie voor zon-pv op zwakke daken.
- 171 • Er is geen categorie nodig voor niet-natuurinclusieve zon-op-veldinstallaties, omdat deze vanaf
172 2026 naar verwachting niet meer voor zullen komen.
- 173 • Voor zon-pv drijvend op water is geen advies nodig over een natuurinclusieve categorie, omdat
174 hier naar verwachting nog geen eisen voor zijn vastgesteld.

175 **Aandachtspunten 2026 ten opzichte van 2025**

- 176 • In verband met negatieve prijzen wordt het PBL gevraagd te bezien of aangesloten kan worden
177 bij de methodiek in de SDE++. Als dit niet het geval is, wordt het PBL gevraagd te adviseren over
178 een aanpak die voor de SCE passend is.
- 179 • Het PBL wordt gevraagd om na te gaan of het gekozen referentieproject voor zon-pv van 500
180 kWp tot 6 MWp ter grootte van 10 MWp nog steeds passend is. Relevante vraag hierbij is of de
181 achterliggende aanname dat deze projecten vaak deel uitmaken van een groter project nog
182 steeds juist is.
- 183 • Bij de categorie zon-pv op kleinverbruikersaansluiting wordt 100% netlevering vereist omdat bij
184 niet-netlevering sprake zou zijn van overcompensatie als ook gebruik gemaakt wordt van de
185 salderingsregeling. Vanaf 2027 wordt de salderingsregeling afgeschaft. KGG ontvangt graag ad-
186 vies over de implicaties hiervan voor projecten en mogelijkheden voor het passend stimuleren
187 van projecten met eigen verbruik.

188 **Windenergie**

- 189 • Bij de berekening van de grondkosten wordt uitgegaan van een prijs die gelijk is aan de grond-
190 prijs die is gehanteerd voor de basisbedragen van de SDE++ in hetzelfde openstellingsjaar.
- 191 • Voor de windsnelheid wordt uitgegaan van de windviewer en een door de aanvrager aan te le-
192 veren windrapport, conform de SDE++-systematiek.
- 193 • Het PBL wordt gevraagd de grondkosten te corrigeren voor inflatie, zoals ook binnen de SDE++
194 het geval is.
- 195 • Conform de SDE++ wordt het PBL gevraagd om in verband met de grote ruimtelijke impact van
196 windprojecten op land ook een basisbedrag te bepalen waarin de meerkosten voor het voorko-
197 men van negatieve effecten op de leefbaarheid en gezondheid en het beschermen van vogels en
198 vleermuizen zijn meegenomen (uitzetten van verlichting met behulp van naderingsdetectie en
199 stilstandregeling in verband met slagschaduw en geluid).

200 **Aandachtspunten 2026 ten opzichte van 2025**

- 201 • In verband met negatieve prijzen wordt het PBL gevraagd te bezien of aangesloten kan worden
202 bij de methodiek in de SDE++. Als dit niet het geval is, wordt het PBL gevraagd te adviseren over
203 een aanpak die voor de SCE passend is.

204 **Waterkracht**

- 205 • Gezien het gebrek aan aanvragen in de categorie waterkracht in de afgelopen jaren vraagt KGG
206 PBL om, met inachtneming van de potentie van deze categorie, te adviseren over het al dan niet
207 openstellen ervan in 2026.

208 2 Verwachte wijzigingen per thema

209 2.1 Algemeen

210 2.1.1 Technologie-overstijgende zaken

211 Er zijn geen technologie-overstijgende zaken die hier vermeld kunnen worden. Aspecten rondom
212 financiering volgen in de volgende paragraaf.

213 2.1.2 Financiering

214 Belangrijke ontwikkelingen betreffen de inflatie en het rendement op vreemd vermogen oftewel de
215 rente. Ook andere parameters, zoals het rendement op eigen vermogen, de verhouding tussen
216 vreemd en eigen vermogen, de vennootschapsbelasting en afschrijvingstermijnen, kunnen wijzi-
217 gen. Zoals gebruikelijk worden alle financieringsparameters geüpdatet aan de hand van de meest
218 recente macro-economische ontwikkelingen en prognoses en worden eventuele veranderingen in
219 wet- en regelgeving (b.v. groenregeling en vennootschapsbelasting) hierbij meegenomen.

220 2.2 Zonne-energie

221 In het eindadvies SCE 2025 is op basis van inspraakreacties in de marktconsultatie een aantal aan-
222 passingen gedaan. Zo zijn de veronderstelde premies voor verzekeringen onderzocht en aangepast
223 en is het verdisconteren van de restwaarde van pv-installaties opnieuw beschouwd, wat voor be-
224 paalde categorieën geresulteerd heeft in een aangepaste projectduur. Verder zijn alle kosten, zowel
225 de investeringskosten als de jaarlijkse kosten, herzien.

226
227 Bovendien is er in SCE 2025 een verlaging van het aantal vollasturen doorgevoerd voor zon-pv, die
228 volgde uit een analyse van een historische elektriciteitsprijsreeks en de gevolgen van uren met ne-
229 gatieve elektriciteitsprijs op de maximaal mogelijke subsidieclaim. Dit geldt alleen voor de aantal-
230 len vollasturen bij categorieën aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (gva), omdat deze
231 geen SCE-subsidie uitgekeerd krijgen op uren waarvoor een negatieve elektriciteitsprijs geldt.

232
233 Voor gebouwgebonden categorieën in SCE wordt vanaf SCE 2025 aangenomen dat de installatie na
234 15 jaar niet langer in bezit is van de coöperatie. De economische levensduur blijft daarbij 20 jaar,
235 zoals toegelicht in het betreffende eindadvies.

236
237 Ook zijn er in het eindadvies SCE 2025 twee natuurinclusieve categorieën voorgesteld. In de uit-
238 gangspunten voor SCE 2026 stelt KGG dat er voor grondgebonden zon-pv wel gerekend dient te
239 worden met natuurinclusiviteit, maar niet voor zon-pv drijvend op water.

240 2.3 Windenergie

241 Tijdens de marktconsultatie in 2024 hebben marktpartijen aangegeven dat de veronderstelde kos-
242 ten van de vorige publicatie van de SCE ondertussen achterhaald zijn en dus niet meer aansluiten
243 op de prijzen waarmee zij rekenen. De investerings-, onderhouds- en voorbereidingskosten zijn in

244 de SCE 2025 allemaal licht verhoogd ten opzichte van de SCE 2024, vooral na inbreng van nieuwe
245 kostendata van ontwikkelaars en leveranciers.

246

247 In de SCE 2024 zijn nieuwe windenergiecategorieën toegevoegd met een maximaal vermogen van
248 6 MW, waarbij een energiecoöperatie eigenaar is van een enkele turbine in een groter (SDE++-)
249 windpark. De verwachting is dat in de komende jaren energiecoöperaties gebruik gaan maken van
250 deze categorieën om SCE-aanvragen in te dienen. Hierdoor zijn ze wederom in de SCE 2025 meege-
251 nomen. Vanwege de schaalvoordelen vergeleken met de kleinere SCE-windcategorieën is de ver-
252 wachting dat de kosten per kW lager uitvallen.

253 2.4 Energie uit water

254 Voor de basisbedragen van energie uit water is er geen aanleiding om wijzigingen door te voeren.

255 2.5 Marktvraag

256 Voor de marktconsultatie is onder andere informatie over de volgende onderwerpen welkom.

257 **Financiering in SCE**

258 We vragen in het bijzonder input over de volgende punten:

- 259 1. Met welke rentetarieven rekenen energiecoöperaties en VvE's die een beroep doen op de
260 SCE-regeling? We zijn met name geïnteresseerd in de rentetarieven na financial close.¹
261 Graag hierbij onderscheid maken naar rentes, inclusief peildatum, voor:
- 262 a) Standaardleningen
  - 263 b) Achtergestelde leningen van deelnemers van de energiecoöperatie
  - 264 c) Achtergestelde leningen via crowdfunding
- 265 2. Diverse belanghebbenden hebben eerder aangegeven dat negatieve elektriciteitsprijzen de
266 financierbaarheid van projecten hebben verslechterd. In het advies SCE 2025 is het aantal
267 vollaasturen voor categorieën voor projecten die zijn aangesloten op een grootverbruikers-
268 aansluiting (gva) verlaagd. Daarnaast is de mogelijkheid voor banking na de looptijd van de
269 beschikking uitgebreid met 1 jaar. Is het effect van negatieve elektriciteitsprijzen op de fi-
270 nancierbaarheid van projecten daarmee adequaat gemitigeerd?

271

272 Graag ontvangen wij feitelijke onderbouwing over projecten waarvoor recent financieringsafsprake
273 ken zijn gemaakt, in de vorm van bijvoorbeeld contracten, *financial statements*, *term sheets* en infor-
274 matiedocumenten, bij de beantwoording van bovenstaande vragen.

275 **Zon-pv**

276 SCE-categorieën aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (gva) ontvangen op uren waar-
277 voor een negatieve elektriciteitsprijs geldt geen SCE-subsidie. Daarom is er in SCE 2025 een

---

¹ De datum waarop alle project- en financieringsovereenkomsten tussen projectontwikkelaars en be-
trokken financiers zijn getekend en aan alle hierin opgenomen voorwaarden (zoals afgegeven vergun-
ningen en subsidiebeschikking) is voldaan. De rente wordt hierbij ook vastgelegd. Financiers kunnen
vervolgens fondsen (zoals leningen, eigen vermogen en subsidies) vrijgeven zodat de projectrealisatie
kan beginnen.

278 verlaging van het aantal vollasturen doorgevoerd. Voor SCE 2026 wordt het PBL gevraagd te bezien
279 of aangesloten kan worden bij de methodiek in de SDE++. In het advies SDE++ 2026 worden voor-
280 stellen gedaan (Lensink en Eggink, 2025), waar het kabinet voor de zomer op zal terugkomen.
281 Graag horen we wat daarbij de ideeën van de markt zijn.

282
283 Van de natuurinclusieve grondgebonden categorie die is voorgesteld in het eindadvies SCE 2025,
284 horen we graag of de kostenkennallen passend zijn. Voor zon-pv drijvend op water is geen advies
285 nodig over een natuurinclusieve categorie, omdat hier naar verwachting nog geen eisen voor zijn
286 vastgesteld.

287
288 Graag vernemen we of het gekozen referentieproject voor zon-pv van 500 kWp tot 6 MWp ter
289 grootte van 10 MWp nog steeds passend is. Relevante vraag hierbij is of de achterliggende aan-
290 name dat deze projecten vaak deel uitmaken van een groter project, nog steeds juist is.

291
292 Bij de categorie zon-pv op kleinverbruikersaansluiting wordt 100% netlevering vereist omdat de
293 combinatie van SCE met salderen tot overstimulering zou kunnen leiden. Vanaf 2027 wordt de sal-
294 deringsregeling afgeschaft. Wat zijn de implicaties hiervan voor projecten? Hoe zouden projecten
295 met eigen verbruik passend gestimuleerd kunnen worden?

296
297 Is er in SCE behoefte aan een categorie voor zon-pv op zwakke daken? Zo ja, dan horen we daarbij
298 ook graag of dit alleen voor zon-pv op gva moet gelden of ook voor zon-pv op kva.

299
300 In het advies SCE 2026 zullen weer alle investeringskosten en jaarlijkse kosten herzien worden. In-
301 formatie over de hoogte ervan, inclusief de onderverdeling, is daarbij voor ons van belang. We zou-
302 den bijvoorbeeld graag meer inzage krijgen in de kosten voor arbeid en installatie.

303 **Windenergie**

304 Hoe kan de samenwerking tussen energiecoöperaties en windenergieprojectontwikkelaars worden
305 bevorderd? Deze vraag stellen we in het kader van de nieuwe SCE-windcategorieën met een maxi-
306 maal vermogen van 6 MW.

307
308 Wat zijn de belangrijkste afwijkingen tussen de kostenaannames in het laatste SCE-advies en wer-
309 kelijke kosten in SCE-projecten?

310
311 Welke (eventueel nieuwe) belemmeringen zijn er tijdens het ontwikkelen van een SCE-windpark?

312 **Waterkracht**

313 Gezien het gebrek aan SCE-aanvragen in de categorie waterkracht in de afgelopen jaren horen we
314 graag van marktpartijen of energiecoöperaties waterkrachtprojecten in voorbereiding hebben en
315 wat daar de kennallen bij zijn. Onderliggende vraag uit de uitgangspunten hierbij is dat PBL ge-
316 vraagd wordt te adviseren over het al dan niet openstellen van de categorie waterkracht in de SCE
317 2026.

318 3 Lijst van afkortingen

319	DNB	De Nederlandsche Bank
320	ECB	Europese Centrale Bank
321	KGG	Ministerie van Klimaat en Groene Groei
322	HICP	<i>Harmonised Index of Consumer Prices</i> , geharmoniseerde consumentenprijsindex
323	PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
324	SCE	Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking
325	Zon-pv	Fotovoltaïsche zonnepanelen

326 4 Literatuurlijst

327	Lensink, S., E. Eggink (red.) (2025), <i>Eindadvies basisbedragen SDE++ 2025</i> , Den Haag: Planbureau voor de
328	Leefomgeving